

7/10 -5- 221

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI :B.02.0.001/04-416

06 /01/2003

KONU : 7/10-92/00788 esas sayılı
Soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İLGİ :a) 10.12.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/10-92/00788 sayılı yazınız.
b) 27.12.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/10-92/00788 sayılı yazınız.
c) Başbakanlığın 13.12. 2002 tarih ve B.02.0.KKG.0.12./106-5/5982 sayılı yazısı
d) Başbakanlığın 31.12. 2002 tarih ve B.02.0.KKG.0.12./106-5/6221 sayılı yazısı

Batman Milletvekili Sayın M.Nezir NASIROĞLU'nun Sayın Başbakana tevcih ettiği ve Sayın Başbakan tarafından da koordinatörlüğümde cevaplandırılması tensip olunan 7/10-92/00788 sayılı yazılı soru önergesi incelenmiştir.

Ülkemizde istihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması için üretken yatırımların artırılması ve ekonomik büyümenin sağlanması gerekmektedir. 58. Cumhuriyet Hükümeti, 2003 yılında yüzde 5 büyüme ve yüzde 20 enflasyon hedeflemektedir. Ekonomide sağlanacak büyümeden bütün illerimizin olumlu etkilenmesi kaçınılmaz olacaktır. Ayrıca, gençlere, kadınlara ve özürllülere yönelik olmak üzere işsizliği önleyici tedbirler her ilde alınacaktır. Meslek kazandırmaya yönelik olarak işgücünün kalitesini artırıcı kurslar ile mesleki eğitime gereken önem verilecektir. Bu çerçevede, işsizlik riskiyle karşılaşabilecek beceri düzeyi ve ücret seviyeleri düşük kişilerin işsiz kalmalarını önleyici ve niteliklerini artırmayı hedefleyen istihdam politikaları uygulanacaktır.

Kırsal alanlarda ücretsiz aile işçilerine ve kentlerde ev hanımlarına ve gençlere yönelik olarak katma değer yaratıcı projeler geliştirilecektir. Bunun dışında, kırsal hane halklarına gelir sağlamak amacıyla, ilin özellikleri gözönünde bulundurularak, istihdam artırıcı projeler geliştirilecektir.

Ayrıca, 1989 yılında tamamlanarak yürürlüğe konulan GAP Master Planı'nın GAP Bölge Kalkınma Planı olarak yenilenmesi çalışmaları tamamlanmış ve ilgili kuruluşlara gönderilmiştir.

GAP kapsamında DSİ Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen büyük sulama projelerinin 2003 yılı fiyatlarıyla toplam tutarı 11.997 trilyon lira olup, 2002 yılı sonu itibariyle 3.558 trilyon liralık kısmının harcanması beklenmektedir.

GAP kapsamındaki Hükümetler Arası İkili İşbirliği Anlaşmaları çerçevesinde kredi temini ile gerçekleştirilecek ve inşaatına 2001 yılı içinde başlanan Yaylak Ovası Sulaması ve Bozova Pompaj Sulaması I. Kısım inşaatlarına devam edilmiştir.

GAP sulama projelerinin tamamlanmasıyla 1.7 milyon hektar alanın sulamaya açılması hedeflenmektedir. 2002 yılı Ağustos ayı itibariyle DSİ Genel Müdürlüğü ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından sulamaya açılan alan 287 bin hektar olmuştur. 150 bin hektarlık diğer sulamalarla birlikte sulu tarım yapılan alan 437 bin hektarı bulmaktadır. Bu alan hedeflenen sulama alanının %17'sidir.

GAP kapsamında bulunan, Batman Hidroelektrik Santrali Projesi 2002 yılında tamamlanarak işletmeye girmiştir.

Enterkonekte sisteme giren enerjinin önemli bir bölümünü üretmekte olan Karakaya ve Atatürk Barajları ile birlikte 1999 ve 2000 yıllarında işletmeye alınan Kralkızı, Karkamış, Dicle ve Birecik Barajları'nda gerçekleştirilen toplam hidroelektrik enerji üretimi, tesislerin açılışından 2002 yılı Ağustos ayı sonuna kadar yaklaşık 191 milyar kwh olmuştur.

1997 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)'nin finansal katkılarıyla Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin ve Şanlıurfa illerinde kurulmuş olan Girişimci Destekleme ve Yönlendirme Merkezleri (GİDEM), 2002 yılı Nisan ayından beri faaliyetlerini Avrupa Birliği finansmanı ile sürdürmektedir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, kadının statüsünün yükseltilmesi ve kalkınma sürecine entegrasyonunu sağlamak üzere 8 ilde kurulmuş olan 23 (şubeleriyle birlikte 27) adet Çok Amaçlı Toplum Merkezi (ÇATOM) faaliyetlerine devam etmektedir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde boşalan köy ve köy altı yerleşim yerlerinin yeniden iskanı amacıyla ilgili kuruluşlarla 1997 yılında çalışmalar başlatılmıştır. Bu çerçevede Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 1998 Yılı Yatırım Programına İskan Hizmetleri Etüd-Proje İşleri Projesi alınarak 120 milyar TL. ödenek tahsis edilmiştir.

1998 yılında projenin izlenmesi amacıyla valilikler ve diğer ilgili kuruluşlarla mahallinde ve DPT Müsteşarlığında yapılan toplantılarda, projenin uygulamasında karşılaşılan sorunların yerinde çözümü ve konunun hızlandırılması amacıyla, projeyi GAP bölgesinde, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ile valiliklerin birlikte yürütmesi kararlaştırılmıştır.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülen Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesine GAP illerinde 624 ailenin iskanı için 1999 Yılı Yatırım Programında 600 milyar TL., 2000 Yılı Yatırım Programında Batman İlinde 250 ailenin iskanı için 900 milyar TL., 2001 Yılı Yatırım Programında Batman İlinde 250 ailenin iskanı için 220 milyar TL. ödenek ayrılmıştır. 2002 Yılı Yatırım Programında ise, yine 250 ailenin iskanı için 320 milyar TL. ödenek ayrılmıştır. Böylece, söz konusu proje kapsamında, 1999 yılından bu yana toplam 1.374 ailenin iskanı tamamlanmıştır.

Ayrıca, istemsiz göçe maruz kalan ve bunun sorunlarını en şiddetli yaşayan kesimleri, hem kendilerine hem de ülkeye çok daha yararlı olacak üretken bir konuma getirmek; tahrip olan konut ve kırsal hizmet altyapısını yeni bir anlayışla düzenlemek ve daha akılcı ve yaşanabilir bir fiziksel sosyal çevre oluşturmak amacıyla "Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi Batman İli Alt Bölge Gelişme Planı" hazırlatılarak Valiliğe sunulmuştur.

Batman Devlet Hastanesi projesinin tutarı 10.2 trilyon TL'dir. Projeye 2001 yılı sonuna kadar 2,1 trilyon TL. harcanmış olup, 500 milyar TL. olan 2002 yılı ödeneğine ilave olarak yıl içerisinde 350 milyar TL. ilave ödenek sağlanmıştır. Bu proje, desteklenen bir proje olup, yüzde 50 fiziki gerçekleştirme sağlanmıştır.

Batman ilinde yaşanan elektrik kesintilerinin nedeni iletim ve dağıtım hatlarında meydana gelen aksaklıklardır. Batman ilinin maruz kaldığı elektrik kesintileri diğer bölgelerde de çeşitli zamanlarda meydana gelen kesintilerin benzeri olup, sorun hatların bakım ve muhafazasından sorumlu olan Kuruluşlarca giderilmektedir. İletim hatlarının idame ve ikamesi Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ)'nin uhdesinde bulunmakta ve ihtiyaç duyulan yatırımlar bu Kuruluş tarafından Yatırım Programlarında yer almak üzere önerilmekte ve DPT Müsteşarlığınca Yatırım Programlarına dahil edilmektedir. Aynı şekilde, dağıtım hatlarının idame ve ikamesi Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ)'nin uhdesinde bulunmakta ve ihtiyaç duyulan yatırımlar bu Kuruluş tarafından Yatırım Programlarında yer almak üzere önerilmekte ve DPT Müsteşarlığınca Yatırım Programlarına dahil edilmektedir. Bu kapsamda, ilgili Kuruluşlarca 2002 Yılı Yatırım Programı için talep edilmiş olan ödeneklerin tamamı karşılanmış bulunmaktadır. TEAŞ'ın 2002 yılı yatırım ödeneği cari fiyatlarla, 351.401 milyar TL. dir. TEDAŞ için ise 2002 yılı yatırım ödeneği cari fiyatlarla 446.000 milyar TL. dir.

Diğer taraftan, dikkat çekilmesi gereken önemli bir konuda ildeki kayıp-kaçak oranının çok yüksek düzeyde olmasıdır. Yatırımların sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi açısından kullanılan elektriğin bedelinin zamanında ve eksiksiz olarak ödenmesi elzemdir. Gerekli tahsilatın yapılamaması durumunda Kuruluşlar gereken yatırımları zamanında yapmakta zorlanacaklardır. İldeki 2001 yılı sonu kayıp-kaçak oranı yüzde 51,6 ve 2002 yılı 10 aylık kayıp-kaçak oranı yüzde 60,18 gibi çok yüksek düzeylerde dir.

TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiler çerçevesinde Batman ilindeki yatırımlar aşağıdaki şekildedir:

2002 Yılı Yatırım Programında 38 adet Köy Şebekesi projesine 366 milyar TL., 4 adet Kırsal Dağıtım Tesisi projesine 1 trilyon 255 milyar TL., 5 adet Şehir Şebekesi projesine 1 trilyon 600 milyar TL. ve Diğer Yatırımlar için 7 milyar TL. olmak üzere toplam 3 trilyon 228 milyar TL. ayrılmıştır.

2002 yılında Batman Elektrik Dağıtım Merkezi'nin revize programı 3 trilyon 357 milyar TL. olarak belirlenmiştir. Buna göre, 2002 yılı Kasım ayı itibarıyla gerçekleşme oranı yüzde 41 olmuştur. Bir önceki 2001 yılı Aralık ayı kesin harcaması ise yüzde 43,3 olarak gerçekleşmiştir.

Batman Çayının ıslahına dair bir proje yatırım programında yer almamaktadır. Ancak; Batman Barajının bir amacı da Batman Çayının akışını kontrol altına almak olup, 1998 yılında Batman Barajında su tutulmuş olması, Batman Çayındaki düzensiz akışı kısmen kontrol altına almıştır. Diğer yandan; Batman Çayının ıslahına yönelik daha ileri aşamalı tedbirlerin alınabilmesi amacıyla gerekli planlama çalışmalarının yapılması sonrasında, yatırım programına alınması mümkün olabilecektir.

Ülke genelinde susuz köylerin suya kavuşturulmasıyla ilgili olarak "Susuz Köy İçmesuyu Yapımı" projesi Yatırım Programında yer almaktadır. Bu proje kapsamında Batman ilinin 72 ünitesi bulunmaktadır. Batman ilinde yer üstü ve yer altı su kaynakları yetersiz olduğu için etüd ve proje çalışmaları zaman almaktadır. Su kaynağı temin edilerek projesi hazırlanan köyler Müsteşarlığımıza ilgili kuruluşlarca teklif edilmesi halinde yatırım programına alınarak ödenek tahsis edilmektedir.

2001 yılında uygulamaya konulan Tarım Reformu Uygulama Projesi kapsamında doğrudan gelir desteği uygulamasına başlanmıştır. Bu çerçevede, dekar başına ödemeler 2002 yılında 13,5 milyon TL olarak belirlenmiş olup, arazi üst sınırı da 500 dekar çıkarılmıştır.

Alternatif ürün projesi kapsamında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na, taban arazide ekimi yapılan arz fazlası ürünlerin yerine, yağlı tohumların ekimi ve hayvancılığın geliştirilmesi için yem bitkileri ekimi desteklenmektedir. Ayrıca, hayvancılığın geliştirilmesi amacıyla Besi ve Damızlık Hayvancılık Kooperatifleri desteklenmektedir.

1986 yılında yatırım programına alınan "Batman II. Merhale" projesi kapsamındaki "Batman Sol Sahil Sulaması" inşaatı 13.8.1993 tarihinde ihale edilmiştir. Bütçe imkanları çerçevesinde yatırımı devam etmekte olan işin, fiziki gerçekleşmesi yüzde otuz mertebesinde. Yatırımlara ayrılan kaynakların kısıtlılığı nedeniyle sektöre ayrılan ödenekler çerçevesinde projeye tahsis edilebilen yıllık ödeneklerin yetersizliği ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün, Tarım Sektöründe yürütmekte olduğu proje paketinin büyüklüğü nedeniyle; söz konusu işin geciktirilmeden tamamlanabilmesi mümkün olamamaktadır. Bununla beraber; Batman Barajının tamamlanma aşamasında olduğu ve projenin GAP kapsamında yer aldığı göz önüne alındığında, söz konusu sulamanın hızlandırılması önem arz etmektedir. Bu çerçevede; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın "Batman Sol Sahil Sulaması" inşaatı işi için 30 milyon ABD doları tutarında ticari kredi temin edilmesine dair talebine, 18.9.2001 tarih ve 3617 sayılı yazımız ile uygun görüş verilmiştir. Bu kapsamda; Hazine Müsteşarlığı'nın yıllık kredi temin imkanları çerçevesinde, yine Müsteşarlığın uygun göreceği kredi koşulların sağlanması kaydıyla, söz konusu işin ticari kredi temini ile hızlandırılarak tamamlanması mümkün olabilecektir.

Söz konusu proje bir il yolu olup, il yollarının yapımı, ödenek dağılımı yetkisi Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü'ne ait olan "İl Yolları Yapımı" toplu projesi kapsamında yer almaktadır.

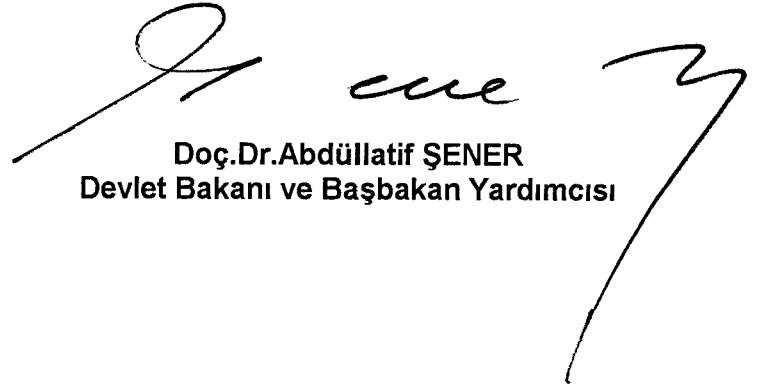
Toplu projedeki en büyük sorun, çok fazla sayıda il yolu yapımının kısıtlı ödeneklerle yürütülmeye çalışılmasından kaynaklanmaktadır. Bu durumun giderilmesi için, toplu proje kapsamına son yıllarda yeni hiç bir proje alınmadığı gibi, 2002 yılında toplu projeden önceliği bulunmayan ve toplam bedeli 113 trilyon TL.'ye ulaşan 25 adet proje çıkarılmıştır. Buna karşın, halen toplam maliyeti 900 trilyon TL. olan 56 adet İl Yolu Projesi, 22 trilyon TL. civarında bir ödenek toplamı ile yürütülmekte, dolayısıyla proje başına az bir ödenek düşmekte ve projelerin yapım süresi çok uzamaktadır.

"Çatakköprü-Sason-Yücebağ" il yolu projesinin maliyeti 20 trilyon TL. olup, 2001 yılı sonu itibariyle 11 trilyon TL. harcama yapılmıştır. Projeye 2002 yılında Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından 400 milyar TL. ödenek ayrılmış olup, yukarıda ifade edilmiş bulunan proje ayıklama çalışmasının gerçekleştirilmesi durumunda projeye 2003 yılında daha yüksek düzeyde ödenek tahsisi ve eksik kısımlarının yapımına başlanması mümkün olabilecektir.

Batman İlinde Sosyal Hizmetler ve Yardımlar sektörü kapsamında 250 kişilik Çocuk Yuvası inşaatının fiziki gerçekleşmesi yüzde 70 seviyesindedir. Söz konusu projenin 2003 yılı sonunda tamamlanması programlanmıştır. Devam eden işlerin tamamlanmasını sağlamak amacıyla Yatırım Programı'na yeni proje alınamamaktadır.

İluh deresinin ıslahı işi; "Batman Sol Sahil Sulaması" inşaatı kapsamında yer almakta olup, söz konusu işe tahsis edilen ödenekler çerçevesinde iş programı dahilinde gerçekleştirilecektir. Batman Valiliğinin başkanlığında Batman Belediyesi, İller Bankası, TPAO, Başbakanlık Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının katılımı ile 23.02.2001 tarihinde yapılan toplantıda alınan karar doğrultusunda ilgili kuruluşlarca yapılması gereken çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda; söz konusu ıslah işinin projeleri Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne hazırlanmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Abdüllatif ŞENER
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa